

VYKOUPENÉ VZTAHY

Koloským 3,1-17

1. Vzkříšení s Kristem

Když čteme Pavlův výčet projevů „starého a nového člověka“, může nám to připadat jako by hlásal nějakou „novou mravnost“. I přes mnohé etické výzvy ovšem nemůžeme říci, že by Pavel hlásal „mravného člověka“. Pavel hlásal Krista. A ani v naší pasáži nevykresluje sebezdokonaleného člověka, ale **Kristem vykoupeného člověka**. A v tom je velký rozdíl! Náš oddíl začíná slovy: „*Protože jste byli vzkříšeni s Kristem...*“ (v. 1-2). Pavel zde sděluje něco závatného. Byli jste vzkříšeni spolu s Kristem. Vzkříšení znamená nový život, život nové kvality, život nových, Božích možností. Pokud Kristu patříme a věříme, pak je moc a síla jeho zmrtvýchvstání i pro nás darem nového života. Pavel by nemohl mluvit o „novém člověku“, kdyby zároveň nemluvil o zmrtvýchvstalém Kristu. „Nový člověk“ se může projevit tam, kde člověk spolu s Kristem zemřel i povstal k novému životu. Všechny ty znaky „nového lidství“, o kterých zde čteme, jsou projevy Kristem vykoupeného a obnoveného života. Zmiňuji to proto, že i my dnes chceme hovořit o vztazích mezi křesťany a chceme spoluvytvářet Dohodu o vztazích. Je důležité, abychom Dohodu o vztazích nepovažovali pouze za jakýsi Etický kodex či pravidla chování tak, jak si je vytvářejí např. různé firmy a společnosti. Pavel svůj popis nových vztahů nechápe jako nějaké všeobecné a všelidské příkazy slušnosti. Mluví o *Kristem vykoupených vztazích*. Je to slovo, které ukazuje, že Kristovo vykoupění zasahuje právě i velice citlivou oblast našich vzájemných vztahů, že i zde má co dát a že i zde otevírá nové možnosti, než jsou jen ty naše. A to je především velice nadějně. Výzva k „novým vztahům“ tu nepřichází jako zákon a výhrůžka, ale jako otevření a pozvání k nové možnosti. Kristus za nás zemřel a vstal z mrtvých. Otevřel tak novou cestu, do které můžeme i my vstoupit, kterou můžeme znovu a znovu objevovat a čerpat z ní. Vztahy mezi křesťany tedy nejsou jen věcí obecného kodexu slušného chování. I oblast našich vztahů spadá do Kristova vykoupění a pod jeho vládu.

2. K čemu nás Kristus vykoupil?

Nejprve Pavel mluví o *milosrdném soucitu*. Jeho opakem je tvrdost srdce. Tvrdé srdce je nepřístupné srdce. Kristus nás ale vykoupil k milosrdnému soucitu. Tvrdost zabíjí. I tvrdost v církvi zabíjí. V církvi můžeme mít pravdu, a přece druhého ubijeme. Milosrdenství není rezignací na pravdu, ale je onou Pavlovou „pravdou v lásce“. Milosrdná církev ví, že člověk je hříšný, ale také ví, že Bůh je dobrý. Nesmíme chtít jedno bez druhého. Pravda bez milosrdenství vede k tvrdosti a zákonicství, které ubíjí. Milosrdenství bez pravdy vede k bezbřehosti, ve které se už o nic neusiluje a nezápasí. Důraz na milosrdný soucit proto nebagatelizuje hříchy, slabosti a neduhy křesťanů, nebrání pravdě ani bratrskému napomínání. Ale pomáhá hříšníkovi povstat, aby ho pravda nezdrtila. Milosrdenství vítězí nad soudem, píše Jakub. Kristus nás vykoupil k tomu, aby milosrdenství vítězilo nad soudem i v církvi. Ne aby se potlačila pravda, ale aby byl klesající pozvednut. A tak zde můžeme přemýšlet o tom, jakou atmosféru v církvi pěstujeme. Umíme vyvážit pravdu a milosrdenství?

Dalším projevem Kristem vykoupených vztahů je *dobrota*. Dobrota, laskavost, mírnost, tak různě se dá to řecké slovo přeložit do češtiny. I nepřijemné věci lze říci mírně a laskavě. Kde se nám to podaří, je mnohem větší pravděpodobnost, že druhého člověka neztratíme. Laskavá komunikace pomáhá ukrotit vášně, aby se nerozhořely nad zdravou mírou. V knize Přísloví k tomu čteme: „*Vlídlná odpověď odvrací rozhořčení, kdežto slovo, které ubližuje, popouzí k hněvu*“ (Př 15,1). Není důležité jen to, *co* říkáme, ale také *jak* to říkáme. To, *jakým způsobem* něco sdělujeme, hodně ovlivní to, jak to bude z druhé strany přijato. Není to vůbec jedno, zda něco sdělujeme chladně, autoritářsky, pohrdavě, anebo laskavě, se zájmem o druhého a s pokorou.

Také *skromnost a pokora*, které Pavel zmiňuje dále, jsou velmi zapotřebí našim vztahům. Netřeba příliš líčit, kolik trápení ve společenství může způsobit pýcha a neústupnost. Ono přesvědčení, že můj a jedině můj názor je ten správný. Skromnost a pokora jistě neznamená souhlasit se vším, co říká ten druhý. I skromný a pokorný člověk si může za svým názorem stát. Ta skromnost a pokora je v tom, že se člověk poctivě ptá, zda na názoru druhého také něco není nebo zda dokonce není i lepší. Pokora se projevuje tím, že víc nasloucháme druhým, než posloucháme sami sebe. Pýcha se takto neptá. To je přece jasné, že pravdu mám já! Ptát se jinak je nesmysl! Kde je takovéto předznamenání, není žádná domluva možná. Je-li někdo přesvědčen o tom, že on má pravdu jenom proto, že to říká ON, je vše vlastně ztraceno. Kristus nás ale od této pýchy vykoupil ke skromnosti a pokoře. Nemusíme se proto bát názorů druhých. Nemusíme se cítit ohroženi názory druhých, protože nám nepůjde o sebeprosazení, ale o to, aby se prosadil Boží pohled. A na ten musíme někdy dlouho a trpělivě čekat.

Následuje *trpělivost*. Opět někdy nedostatkové zboží našich vzájemných vztahů. Netrpělivost předbíhá realitu. Je to frustrace z reality takové, jaká je. Pokud nejsme schopni snést realitu, začínáme být podráždění a netrpěliví. I v přemýšlení o životě sboru a jeho duchovní obnově může někdo mít vlastní představu o způsobu a tempu změn, které by měly ve sboru nastat. Jiní členové mu mohou svým smýšlením a pochybnostmi připadat jako

brzdy. A někdo se dokonce opovází říci, že žádné změny snad ani zapotřebí nejsou! Vzrůstá napětí a nervozita. Trpělivost je umění přijmout realitu takovou jaká je. Pozor, to není rezignace. Je to jen respekt k tomu, že věci se nemusí odvíjet tak, jak bych si přál já. I v Cestě obnovy budeme potřebovat hodně trpělivosti. Možná jsou zde ti, kdo potřebu změn ani nějak silně nevnímají, jsou spokojeni s tím, jak to je. Možná jsou zde ti, kteří si změny přejí, ale neumí to zatím nějak konkrétně pojmenovat. A možná jsou zde i ti, kdo mají naopak představy velmi jasné a nejraději by horkokrevně změnili všechno a naráz. Nevím. Jen odhaduji, protože jsme různí. Bez vzájemné ohleduplnosti a trpělivosti se však rozhodně neobejdeme.

Trpělivost nám umožní i to další, co Pavel píše: ***Snášejte se navzájem***. Nemusíme spolu souhlasit, ale můžeme se snášet. Snášet se, to znamená unést se, i když jsme jiní. A že jiní jsme! Na církvi je nakonec úžasné to, že je to společenství nevýběrové. Své místo zde má vzdělaný i nevdělaný, vysoce i nízce postavený, praktik i snilek, vědec i řemeslník, racionalista i mystik. Máme různé povahy, jsme různé typy osobností, pohybujeme se na různých místech společenského žebříčku, máme odlišné temperamenty a různé názory. Jsme zkrátka každý jiný. Každý máme také jiná obdarování od Pána Boha. Tato pestrost je na jedné straně žádoucím Božím darem. Můžeme se navzájem svou odlišností obohacovat. Na druhé straně jsme však také jen lidé a naše odlišnosti mohou vytvářet nejen vzájemné obohacení, ale také napětí. Napětí vzniká tehdy, když svou odlišnost přestaneme vnímat jako obohacení, ale naopak jako problém. Začneme se pak snažit jedni druhé předělovat k obrazu svému. A když se nám to nepodaří, můžeme se stát jeden vůči druhému alergickými. Přestaneme se snášet. Začneme na sebe reagovat emocionálně, podrážděně. Druhého začneme a priori odmítat. Stane se nám cizorodým tělískem pod kůží, které nás svědí a dráždí. Kristus nás však vykoupil ke snášenlivosti. Snášení se navzájem je dar, který nám umožňuje unést jeden druhého v jeho odlišnosti. Nemusím s druhým souhlasit nebo ho vroucně objímat, ale mohu ho **respektovat**. Mohu mu dopřát totéž, co žádám pro sebe. Respekt.

Společenství církve se také neobejde bez odpuštění: ***Odpouštějte si, má-li kdo něco proti druhému***. Jde o to, že i v církvi mohou lidé jeden druhému ublížit, ukřivdit někomu, pomluvit druhého, být vůči někomu tvrdí a necitelní. Zde pak není jiné cesty k uzdravení nežli odpuštění. Problém s odpuštěním nám někdy činí náš bytostně zakořeněný cit pro spravedlnost. Jsme citliví na to, když se nám stane nějaká křivda. Odpustit druhému se nám pak zdá jako něco vlastně nesprávného. On mi ublíží a já mu mám odpustit? To přece není správné. Není to spravedlivé. A zvláště těžké je to v případě, když dotyčný ani své pochybení nevidí a nepřiznává. Zde se odpuštění zdá být velice těžké, ne-li nemožné. Ve sborovém společenství tak mohou přetrvávat letité animozity a neodpuštěné a nesmířené křivdy. Často pak dřímou pod povrchem, o to jsou však zákeřnější. Navenek se může zdát, že ve společenství je vše, co se týče vztahů, v pořádku, ale není. Neodpuštěné křivdy nezmizí tím, že se o nich nemluví. Žijí si vesele dál svým skrytým životem v podhoubí. Nemusí být na očích, ale zůstávají v srdcích. Neodpuštění nakonec vždy spolehlivě způsobí jednu věc, tvrdost srdce. Kristus nás ovšem vykoupil k odpuštění. Dal nám možnost odevzdat všechny bolesti a křivdy a nespravedlnosti jemu. Neodpuštění, ať už si to přiznáme nebo ne, představuje především hrozné břemeno pro nás samé. Domnělou snahou potrestat druhého trestáme předně sami sebe. *Druhý* nám ublížil, ale to *naše* srdce neodpuštěním ztvrdne. Ne nadarmo se nazývá neodpuštění „vzáním s klíčem uvnitř“. Nikdo jiný, než my ty dveře nemůže odemknout. A sílu k tomuto odemčení můžeme najít u Krista: „*Jako Pán odpustil vám, odpouštějte i vy*“. Možná mi pomůže právě to, když si vzpomenu, co všechno musel Pán odpustit mě, kde jsem všude já ublížil druhým.

3. Dohoda o vztazích

Budeme za chvíli spoluvytvářet tzv. „Dohodu o vztazích“. Je to jeden z důležitých úkolů celé Cesty obnovy. Vede nás to totiž nově promýšlet, jak chceme jako křesťané spolu žít, komunikovat a jednat. Už toto samotné přemýšlení jsou vlastně jedny dveře k obnově. K obnově a prohloubení společenství, vzájemnosti a Kristova pokoje, ke kterému jsme, jak jsme četli, byli povoláni do jednoho společného těla. Dohoda o vztazích není o tom, že bychom dosud všechno dělali nějak špatně a teď konečně prozřeme a vydáme se správnou cestou. To, co se pravděpodobně v Dohodě objeví nebude nic jiného, než co stále čteme a známe z Písma, třeba z tohoto Pavlova textu. Ale je to příležitost promýšlet tyto věci nově, každý sám za sebe a zároveň i společně. Cesta obnovy počítá s tím, že se mohou objevit a otevřít i nelehké a nepříjemné otázky, na kterých budeme nějak citově zainteresováni. Dohoda o vztazích nám má pomoci projít i případnými názorovými odlišnostmi, vzájemným nesouhlasem či změnami, které se ukáží jako potřebné, ale ne všemi vítané. Proto je také důležité, abychom Dohodu o vztazích vytvářeli společně, aby každý měl příležitost vyjádřit a připojit, co pro vzájemnou komunikaci a vztahy považuje za důležité. Jistě, žádná dohoda nezaručí, že se vůči sobě budeme chovat dle Kristova příkladu. Ani není cílem někomu něco otloukat o hlavu. Osobně vnímám Dohodu o vztazích jednoduše jako další možnost, jak uchopit a naplnit Boží slovo: „*Jako vyvolení Boží, svatí a milovaní, oblecte milosrdný soucit, dobrotu, skromnost, pokoru a trpělivost ...*“ Také toto Boží slovo nám při tvorbě Dohody chce být světlem a inspirací.